

Анонимизиран текст

Превод

C-758/19 - 1

Дело C-758/19

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

16 октомври 2019 г.

Запитваща юрисдикция:

Polymeles Protodikeio Athinon (Гърция)

Дата на акта за преюдициално запитване:

18 юни 2019 г.

Ищец:

ОН

Ответник:

ID

[...]

POLYMELES PROTODIKEIO ATHINON [Първоинстанционен съд
Атина, Гърция]

[...]

в открито съдебно заседание от 10 януари 2019 г. в производство между:

ИЩЕЦ: ОН, [...], с местожителство в Атина [...]

и

ОТВЕТНИК: ID [...], с местожителство в Кифисия – Атики [...].

[ориг. 2] Ищецът моли да бъде уважен искът му от 13 септември 2017 г., [...]. [процесуални въпроси]

[...]-

СЛЕД ЗАПОЗНАВАНЕ С ПРЕПИСКАТА, НАСТОЯЩИЯТ СЪД РЕШИ,
СЪГЛАСНО ЗАКОНА:

Съгласно разпоредбите на член 343 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) Съюзът се ползва на територията на държавите членки с привилегии и имунитети, необходими за изпълнението на неговите задачи при условията, определени в Протокола за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз от 8 април 1965 г. Същото се отнася до Европейската централна банка и Европейската инвестиционна банка. От своя страна член 11 от Протокола за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз от 8 април 1965 г., понастоящем приложение — като Протокол № 7 — към Договора, предвижда, че „[н]а територията на всяка държава членка, независимо от тяхното гражданство, длъжностните лица и другите служители на Съюза: а) се ползват с имунитет по отношение на съдебни производства във връзка с осъществените от тях действия при изпълнението на служебните им задължения, включително за казаното или написаното от тях, при спазване на разпоредбите на съответните договори, от една страна, на разпоредбите за отговорността на длъжностните лица и другите служители по отношение на Съюза и, от друга страна, на компетентността на Съда на Европейския съюз да се произнася по спорове между Съюза и неговите длъжностни лица и другите служители. Те продължават да се ползват с този имунитет и след като са престанали да заемат съответната длъжност [...]“. Член 17 [ориг. 3] от същия Протокол уточнява, че привилегиите, имунитетите и улесненията се предоставят на длъжностните лица и на другите служители на Съюза единствено в интерес на Съюза и че всяка институция на Съюза се задължава да отнеме имунитета, предоставен на длъжностно лице или на друг служител, когато институцията счита, че отнемането на този имунитет не противоречи на интересите на Съюза. Накрая, член 19 от Протокола предвижда, че членове 11 — 14 включително и член 17 се прилагат спрямо членовете на Комисията. Следователно посочените по-горе разпоредби на член 343 от ДФЕС предоставят на Съюза привилегиите и имунитетите, необходими за изпълнението на неговите задачи, т.е. привилегии и имунитети, свързани с упражняването на правомощията, които са му възложени. Обхватът и съдържанието на тези привилегии и имунитети са определени в посочения по-горе Протокол от 8 април 1965 г. Съдът на Европейския съюз [наричан по-нататък „Съдът“] постановява, че привилегиите и имунитетите, предвидени в посочения Протокол, са с функционален характер и следователно са ограничени до необходимото, за да се избегнат пречките за функционирането и независимостта на Съюза. Следователно имунитетът или имунитетът по отношение на съдебни производства, предвиден в Протокол № 7 към ДФЕС не изключва а priori компетентността на националните юрисдикции на държавите членки, но във всеки конкретен случай следва да се прецени дали отделният спор е от компетентността на съдилищата на Европейския съюз. Прието е например, че макар заповърт

върху вземания на Общностите да може при определени обстоятелства да създаде пречки за тяхното функциониране и да ограничи независимостта им, в крайна сметка може да се допусне налагане на заповед по отношение на Комисията, като трета страна, върху сумите, дължими от последната на ответника за наем (определение на Съда от 11 април 1989 г., S.A. Générale de Banque/Комисия, C-1/88, Recueil, стр. 857, т. 9 и 15, както и решение на Общия съд от 19 март 2010 г. по дело Gollnisch/Парламент, T-42/06, Recueil, стр. II-1135, т. 94). В същия контекст е прието и че институционалните органи не могат да се позовават на въпросните имунитети и привилегии, за да откажат да предоставят на националните съдебни органи доказателства и информация, които са събрали **[ориг. 4]** относно нарушения на правото на Съюза, тъй като този отказ би представлявал нарушение на задължението за сътрудничество на институционалните органи по смисъла на член 4, параграф 3 от Договора за Европейския съюз, а също и на член 19 от Протокола (вж. определение на Съда от 13 юли 1990 г., Zwartveld и др., C-2/88, Recueil, стр. I-3365, т. 20 и 21 [...]). На свой ред Съдът на публичната служба приема, по съединени дела F-124/05 и F-96/06 (решение от 13 януари 2010 г., [т. 231]), че имунитетът по отношение на съдебни производства, предвиден в член 11 (предишен член 12) от Протокола за привилегиите и имунитетите, защитава длъжностните лица и другите служители срещу наказателно преследване от органите на държавите членки във връзка с осъществяването от първите действия при изпълнението на служебните им задължения. На следващо място, тълкувайки разпоредбата на член 8 от Протокола, който — от страна — се отнася до имунитета на членовете на Европейския парламент, Съдът постановява, че за да бъде защитено с имунитет, мнението на европейския депутат трябва да е изразено при изпълнение на неговите задължения, което не е [непременно] така в случай на изявление, направено от европейския депутат [извън залите] на Европейския парламент и довело до наказателно преследване в неговата държава членка по произход за престъплението набедяване. В случай на изявление на европейски депутат, които са предмет на наказателно преследване в неговата държава членка по произход, следва да се констатира, че „предвиденият в член 8 от Протокола имунитет може окончателно да възпрепятства съдебните органи и националните юрисдикции да упражнят съответните си правомощия в областта на наказателното преследване и санкционирането на престъпленията с цел осигуряване съблюдаването на обществения ред на тяхната територия и съответно по този начин напълно да лиши лицата, увредени от тези изявления, от достъпа до правосъдие, включително с оглед евентуални претенции пред гражданските юрисдикции за получаване на обезщетение за претърпяната вреда“ (решение на Съда от 6 септември 2011 г., C-163/10, Patriciello, Recueil 2011, стр. I-7565, т. 18 и 34, както и решение Gollnisch, cit., т. 58). Накрая, посочено е също, че Съдът не е **[ориг. 5]** компетентен да се произнася по иск за обезщетение за вреди, причинени от противоправно деяние (извъндоговорна отговорност), само поради това, че вредоносното събитие е настъпило в помещенията на Европейския парламент (решение на

Съда от 22 март 1990 г., *Le Pen и Front National*, C-201/89). От друга страна, в съответствие с разпоредбите на член 3, параграф 2 от *Kodikas Politikis Dikonomias* (гръцкия Граждански процесуален кодекс) от компетентността на гръцките съдилища са изключени чуждите граждани, ползващи се с имунитет по отношение на съдебни производства — освен при спорове относно вещни права върху недвижими имоти — с уточнението, че разпоредбата се отнася само за чуждите граждани, но не и за гърците [...] *[национална съдебна практика]*. Освен това по силата на член 24 от гръцкия Граждански процесуален кодекс гърците, ползващи се с имунитет по отношение на съдебни производства, както и длъжностните лица на служба в чужбина, попадат под юрисдикцията на съда, в чийто район са пребивавали преди мисията си, или на съдилищата в столицата на държавата, ако преди мисията си не са имали местожителство [в Гърция]. Тази последна разпоредба обаче е в противоречие с горепосочените норми на правото на Съюза, от първостепенен ранг, залегнали в член 343 ДФЕС и членове 11, 17 и 19 от Протокол № 7 (решение на Съда [от 15 юли 1964 г.,] *Costa/ENEL*, C-6/64), които изрично уреждат имунитета по отношение на съдебни преследвания на длъжностните лица, на другите служители и на членовете на Европейската комисия, независимо от тяхното гражданство. Впрочем, съгласно разпоредбите на членове 13 и 17 от Договора за Европейския съюз Европейската комисия е институционален колегиален орган на Съюза *par excellence*, поради което не би могло да се приеме, че нейните членове — комисарите — имат статута на дипломати или посланици на държавата членка, на която са граждани, така че да попадат в обхвата на Виенската конвенция от [18] април 1961 г. (ратифицирана с Декрет-закон № 503/1970), и следователно поради тази причина техният имунитет по отношение на съдебни производства не действа пред съдилищата на изпращащата държава, т.е. държавата членка, на която са граждани. Накрая, съгласно член 267 ДФЕС Съдът на Европейския съюз е компетентен да се произнася преюдициално относно: а) тълкуването на Договорите; б) валидността и тълкуването на актовете на институциите, органите, службите или агенциите **[ориг. б]** на Съюза; следователно, когато такъв въпрос бъде повдигнат пред юрисдикция в държавите членки, тази юрисдикция би могла, ако счита, че по този въпрос е необходимо решение, за да бъде постановено нейното решение, да поиска от Съда на Европейския съюз да се произнесе [...] *[национална съдебна практика]*.

В настоящата искова молба ищецът изтъква, че на базата на академичната си подготовка, професионалната си кариера и трудовия си опит в Гърция и в чужбина е приел, през 2004 г., предложението да предоставя услугите си на специален юридически съветник към Министерство на здравеопазването, чието политическо ръководство се осъществявало от ответника. Впоследствие, до 2014 г., предоставял услугите си на ответника в негов най-добър интерес във връзка с всяка една задача, възложена на последния (представяне на кандидатура за президент на републиката, министър на отбраната, министър на външните работи), като уреждал въпроси не само от професионален, но и от личен характер. В резултат на доброто им

сътрудничество и на ефективното изпълнение на своите функции, последвал ответника в Брюксел, където последният се установил като комисар на Европейския съюз, като ищецът изпълнявал ролята на заместник-директор на неговия кабинет. В това си качество ищецът отговарял за портфолио „Миграция, вътрешни работи и гражданство“, което било поверено на кабинета на ответника, като в същото време се занимавал с въпросите на сигурността и борбата с престъпността, но и с лични въпроси на ответника. През септември 2015 г. ответникът отменил всичките му задачи, свързани с горепосочените функции, и му възложил задачи в областта на борбата с наркотиците и насърчаването на политиките, свързани с гражданството на Съюза, което ищецът възприел като унижително предвид професионалната и научната си репутация. Но въпреки че продължил по безупречен начин да предоставя услугите си на ответника, през април 2016 г. последният без причина поискал от него да подаде оставка, уточнявайки, че в случай на отказ ще подпише акт за прекратяване на трудовото му правоотношение с Европейската комисия. В края на месец април 2016 г. Генерална дирекция „Човешки ресурси и сигурност“ на Европейската комисия го уведомила за прекратяването на трудовото му правоотношение [ориг. 7] с Европейската комисия на основание на официално заявление за загуба на доверие към него от страна на ответника — причина, във връзка с която дори не е бил изслушан преди решението да бъде взето от гореспоменатата служба. Ищецът подал срещу това решение, от една страна, възражение, което било отхвърлено, а от друга страна — жалба пред Съда. Правейки обидни изявления срещу ищеца, в смисъл на загуба на доверие към него и пропуски при изпълнение на задачите му, без каквато и да е обосновка и без да му се даде възможност да се защити, ответникът е накърнил достойнството и личността на ищеца и като неизбежна последица е прекратил трудовото му правоотношение с Европейската комисия. Горепосоченото неправомерно поведение на ответника му причинило огромни материални щети — загубата на възнаграждение от Европейската комисия, за периода от 1 ноември 2016 г. до 31 октомври 2019 г., в размер на 452 299,32 EUR — но също неимуществени вреди, тъй като обвиненията, отправени срещу него, накърнили репутацията му, бъдещия му живот и положението му в средите на Европейския съюз и неговите служби или агенции. Поради тези причини ищецът моли ответникът да бъде осъден, с решение, подлежащо на предварително изпълнение, (а) да му възстанови причинените материални вреди, както са определени и посочени в исковата молба, в размер на 452 299,32 EUR, заедно със законната лихва, считано от датата на уведомлението; (б) да обезщети неимуществените вреди, причинени от неправомерното и незаконно свое поведение, като му заплати на това основание сумата от 600 000 EUR; в) да оттегли обидните си неверни и лъжливи твърдения и да понесе съдебните разноски.

Искът, както е описано по-горе в неговия предмет, е предявен срещу комисар, който, въпреки че има гръцко гражданство, се ползва със съдебен имунитет съгласно горепосочените нормативни разпоредби на член 343 ДФЕС и членове 11, 17 и 19 от Протокола. В тази връзка в изявлението на

Генерална дирекция „Човешки ресурси и сигурност“ на Европейската комисия от 22 декември 2017 г. се уточнява, че „ID [ориг. 8] — комисар, отговарящ за миграцията, вътрешните работи и гражданството, се ползва като член на Комисията с имунитет във връзка с осъществяването от него действия при изпълнението на служебните му задължения, включително за казаното или написаното от него, в съответствие с членове 11 и 19 от Протокол № 7 за имунитетите на Европейския съюз. Иmunитетът може да бъде отнет от колегиума на комисарите по искане на национална юрисдикция, при условие, че това отнемане не противоречи на интересите на Съюза“.

В настоящия случай срещу комисаря отговорник няма каквото и да е висящо наказателно производство, във връзка с което компетентният национален съдебен орган да е поискал отнемане на имунитета, а граждански иск — както е посочено по-горе — за поправка на имуществени вреди и обезщетение за неимуществени вреди.

Въз основа на изложените в първата част от настоящото решение правни съображения настоящият съд счита, че се касае за тълкуване на не съвсем ясните разпоредби на член 343 ДФЕС във връзка с членове 11, 17 и 19 от Протокола, по което (тълкуване), съгласно член 267 ДФЕС, единствено компетентен е Съдът на Европейския съюз. За тази цел настоящият съд счита, че следва да спре производството [...] и да отправи до Съда следните въпроси за тълкуване:

[...] *[формулировка на преюдициалните въпроси, както в диспозитива]*

[ориг. 9] ПО ИЗЛОЖЕНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ

Спира производството по делото.

На основание член 267 ДФЕС препраща [...] до Съда на Европейския съюз за тълкуване на следните преюдициални въпроси:

- 1) Съвпадат ли понятията „имунитет по отношение на съдебни производства“ и „имунитет“, съдържащи се в член 11 от Протокола, така както са формулирани и с оглед на целта, която преследват?
- 2) Обхваща и включва ли „имунитетът по отношение на съдебни производства“/„имунитетът“ по член 11, освен наказателно преследване и граждански иски, предявени срещу членовете на Комисията от страна на увредени трети лица?
- 3) Може ли да бъде отнет „имунитетът по отношение на съдебни производства“/„имунитетът“ на комисаря и в рамките на граждански иск срещу него, като предявения в конкретния случай иск? При утвърдителен отговор, кой трябва да проведе процедурата по отнемане на имунитета?

4) Компетентни ли са юрисдикциите на Европейския съюз да се произнесат по иск за извъндоговорна отговорност срещу комисар, като предявения в конкретния случай иск?

Постановено в Атина на 18 юни 2019 г.

[...]

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ